

Turismus a životní prostředí

METODIKA

Úroveň čtenáře	5. úroveň – profík
Časový odhad	Lekce – 40 minut Sebehodnocení – 5 minut
Forma aktivity	Individuální
Cílová dovednost	Vyhledání a zpracování informací v obtížnějším textu
Popis dovednosti	Žák usuzuje, jaké myšlenky text obsahuje, třídí je na hlavní a vedlejší a porovnává je s vlastními znalostmi a zkušenostmi.
Pomůcky	Pracovní list pro každého žáka
Použité metody	Volné psaní, I.N.S.E.R.T.
Využití	1. ročník SŠ
Předmět	Cestovní ruch, hotelnictví
Téma	Vliv turismu na životní prostředí
Klíčová slova	Turismus, životní prostředí

Struktura lekce

Evokace – volné psaní (5 minut)

Učitel žákům prozradí téma hodiny – vliv turismu na životní prostředí. Rozdá žákům pracovní list č. 1 a vyzve je, aby k tomuto tématu dle pravidel volného psaní začali psát vše, co je napadne. Psát mohou i na vlastní papíry nebo do sešitu. Učitel žáky také předem upozorní, že na psaní budou mít 3 minuty, a pokud metodu volného psaní neznají, učitel ji vysvětlí a pravidla může i promítnout. Žáci dostávají ještě informaci, že tento papír je jen pro ně a nikdo další ho neuvidí.

Uvědomění – metoda I.N.S.E.R.T. (25 minut)

Učitel rozdává každému žákovi pracovní list č. 2 (textová ukázka) a pracovní list č. 3 (tabulku I.N.S.E.R.T.). Sdělí žákům, aby si text přečetli a k jednotlivým informacím si do něj při čtení zaznamenávali značky metody I.N.S.E.R.T. Pokud žáci metodu neznají, učitel metodu i jednotlivé značky vysvětlí. Po přečtení a označení informací v textu by si žáci měli do tabulky v pracovním listu 3 zapsat ty označené informace, které považují za nejdůležitější. Od každé značky by měli zapsat nejvýše 3 informace. Učitel žáky vyzve, aby si zapisovali informace celé (ne jen hesla či pojmy) a formulovali je vlastními

Turismus a životní prostředí

slovy. Vhodné je stanovit i minimální počet zaznamenaných informací, to je možné zadat například také odstupňovaně dle rozdílné dovednosti žáků.

Pracovní list 3 je možno opět nahradit vlastními papíry (sešitem), učitel tabulku načrtne na tabuli či promítne a žáci si schéma překreslí sami.

Reflexe (10 minut)

Na konci hodiny učitel s žáky diskutuje, které informace z textu pokládají za nejdůležitější (zapsali je do tabulky I.N.S.E.R.T.). Přitom se zaměří na informace ve sloupci *Nerozumím/chci se zeptat*. Také je vhodné probrat informace ve sloupci *Je v rozporu s tím, co jsem si myslel/a*. Učitel může (dle časových možností) diskuzi rozvést i na téma *co je hlavním účelem textu*.

Sebehodnocení

Tabulka sebe/hodnocení (uvedená v pracovním listě) umožňuje žákovi a učiteli ohodnotit zvládnutí konkrétní dovednosti na základě výkonu žáka. Sebe/hodnocení provádí žák samostatně nebo dle možností žáci navzájem po skončení aktivity, učitel pomáhá vysvětlením rozdílů mezi jednotlivými úrovněmi zvládnutí, aby se žáci dokázali ohodnotit, např. pomocí otázek reflektujících proběhnuvší aktivitu nebo na jejich pracích ukazuje konkrétní projevy rozdílné míry zvládnutí úkolu.

Použité metody

Volné psaní

Volné psaní je metoda, která pomáhá žákům objevovat v sobě nečekané nápady a myšlenky, pomáhá rozvíjet slovní zásobu a vyjadřovat myšlenky, rozvíjí fantazii, pohotovost a představivost. Žákům je zadáno slovo, slovní spojení nebo věta (např. „štěstí“) a jsou seznámeni s pravidly, která je třeba dodržovat. Následně je jejich úkolem po předem stanovenou dobu psát v souvislých větách vše, co je k tématu napadne. Tužka se nesmí tzv. odlepit od papíru. Pokud už žák neví, co psát, pak i tento fakt zapisuje do textu, který tvoří. Např. *Štěstí je pro každého něco jiného. ... už nevím, co o něm psát. Možná to, že štěstí, se nedá koupit*. Napoprvé může být tato metoda pro žáky obtížná, ale při opakovaném nácvičení již nečiní větší problémy.

Pravidla volného psaní:

- ❖ Piš po celou stanovenou dobu vše, co tě k tématu napadá.
- ❖ Piš souvislý text, ne jen jednotlivá hesla nebo body.
- ❖ Nevrať se k napsanému, neopravuj, nevylepšuj, co jsi napsal/a.
- ❖ Pokračuj v psaní, i když tě nic nenapadá, zapisuj i pomocné věty.
- ❖ Nenech se ve svých myšlenkách brzdit pravopisem.

Turismus a životní prostředí

Metoda I.N.S.E.R.T. je vhodná pro práci s odborným textem. Učí žáky přemýšlet nad informacemi, které se v textu objevují. Díky individuální práci se čtyřmi značkami si žáci zároveň uvědomují, že vstupní znalosti každého z nich jsou rozdílné a validita každé informace může být rozdílná na základě toho, komu je určena. Značky žáci zapisují při prvním čtení proto, aby se učili zpracovávat text již při prvotním setkáním se s ním. Po skončení čtení žáci vzájemně ve dvojicích (či společně s vyučujícím) procházejí text a mohou pracovat s tabulkou I.N.S.E.R.T., do které si zaznamenají poznámky z textu právě na základě značek, které si u nich udělali. Důležité je, aby žák zapisoval celou informaci, ne pouhé pojmy či hesla, a informace formuloval vlastními slovy. Metoda vyžaduje dostatečný časový prostor.

System značek pro zpracování textu:

✓	Udělejte fajfku na okraji textu, jestliže něco z toho, co čtete, potvrzuje, co jste věděli nebo si mysleli, že víte.
+	Udělejte plus, pakliže informace, kterou se dozvíte, je pro vás nová a zároveň důvěryhodná.
—	Udělejte minus, je-li informace, kterou čtete, v rozporu s tím, co víte nebo co jste slyšeli. Tímto znaménkem můžete také označit nějaký rozpor uvnitř textu.
?	Udělejte otazník, objeví-li se informace, které nerozumíte, jež vás mate nebo o níž byste se chtěli dozvědět více.

Tabulka I.N.S.E.R.T

✓	+	—	?

Odkazy, zdroje

VAJSEJTLOVÁ, Barbora. Turismus je pohromou pro celou planetu, tvrdí odborníci. *Cestování iDNES.cz* [online]. 31. května 2018. [cit. 4. 12. 2018]. Dostupné z: https://cestovani.idnes.cz/turismus-turiste-ekologie-ekologicka-stopa-fmj-/kolem-sveta.aspx?c=A180530_131415_kolem-sveta_hig

Turismus a životní prostředí

Pracovní list 1

Pravidla volného psaní:

- ❖ Piš po celou stanovenou dobu vše, co tě k tématu napadá.
- ❖ Piš souvislý text, ne jen jednotlivá hesla nebo body.
- ❖ Nevrať se k napsanému, neopravuj, nevylepšuj, co jsi napsal/a.
- ❖ Pokračuj v psaní, i když tě nic nenapadá, zapisuj i pomocné věty.
- ❖ Nenech se ve svých myšlenkách brzdit pravopisem.

Moje volné psaní: Vliv turismu na životní prostředí

Turismus a životní prostředí

Pracovní list 2 – text

TURISMUS JE POHROMOU PRO CELOU PLANETU, TVRDÍ ODBORNÍCI

Turismus ničí planetu a představuje mnohem větší zátěž, než jsme se původně domnívali, tvrdí nová studie. Čím vším turisté škodí a jak mohou při cestování brát ohledy na životní prostředí?

Poznávání a cestování po světě je aktivita, která sice rozšiřuje náš rozhled, ale škodí naší planetě, upozorňují odborníci. Podle výsledků studie turismus představuje kolem osmi procent všech emisí oxidu uhličitého. To je třikrát více, než se původně předpokládalo, přičemž emise oxidu uhličitého rostly čtyřikrát rychleji než v období mezi lety 2009 a 2013.

Oproti předchozím studiím ta nejnovější bere v úvahu nejen dopad, který má na životní prostředí cestování letadlem, ale i emise produkované stravováním, nakupováním a místní dopravou turistů.

V úvahu je potřeba vzít nejen mezinárodní cestování, ale i turismus v rámci jednotlivých zemí. I když jsou emise tradičně vnímány především ve spojení s dopravou, ostatní zdroje nelze opomenout. Například vyprodukováním a konzumací půl kila hovězího masa vznikne více emisí než spálením čtyř litrů benzínu.

Z hlediska produkce emisí v rámci domácího cestovního ruchu jsou údajně nejhorší Američané, Číňané, Němci a Indové. Nejhorší stopu v cizích zemích zanechávají Kanadčané, Švýcaři, Holanďané a Dánové.

Například na Maledivách a Seychelách je turismus zodpovědný za osmdesát procent emisí. „Tyto malé ostrovní státy jsou v těžké pozici, protože jsou na příjmech z turistického ruchu závislé, ale zároveň jsou mimořádně zranitelné a citlivé na klimatické změny,“ uvedla pro BBC Arunima Maliková, vedoucí výzkumu z univerzity v Sydney.

Navíc se ukázalo, že čím bohatší lidé cestují, tím více emisí vyprodukují. „Turisté z bohatých zemí typicky více létají, nakupují a vůbec využívají mnohem víc služeb. Turisté z chudších zemí cestují více hromadnou dopravou a vůbec se chovají jinak,“ uvádí studie.

Studie také zmiňuje skutečnost, že pokud lidé vydělávají víc než čtyřicet tisíc dolarů (tj. cca 880 000 korun) ročně, s každým desetiprocentním zvýšením příjmu se množství emisí, které při cestování vyprodukují, zvýší o třináct procent.

Přitom se s vysokým příjmem nepojí spokojenost, kterou turisté zažívají. Respektive to, že cestují bohatí lidé, kteří si dopřávají mnohem víc požitků (a tím zároveň vyprodukují víc emisí), neznamená, že by se cítili spokojenější než turisté cestující skromněji.

Turismus a životní prostředí

PROBÉMY S EMISEMI A VODOU

Množství oxidu uhličitého v ovzduší přitom v poslední době dosáhlo rekordních hodnot. Na konci roku 2017 uvedli vědci ze sdružení Global Carbon Project, že po třech letech stagnace se úroveň CO₂ v ovzduší opět zvýšila.

S globálním oteplováním podle odborníků souvisí například i katastrofální nedostatek vody, s nímž se v posledních měsících potýká Kapské Město. Ke kritické situaci zde došlo letos na jaře a město apelovalo na obyvatele i turisty, aby vodou začali razantně šetřit. Odborníci navíc předpokládají, že k podobným situacím bude kvůli klimatickým změnám docházet čím dál tím častěji.

Ostatně s nedostatkem pitné vody se potýká i Středomoří. Zpráva WWF z roku 2014 udává, že turistický boom zde roste takovou rychlostí, že v roce 2025 dosáhne roční úrovně 665 milionů turistů. Přitom právě turisté, respektive cestovní ruch, spotřebovává obrovské množství vody.

V létě tak stoupá spotřeba vody na jednoho obyvatele na neuvěřitelných 850 litrů za den, což je čtyřikrát víc, než spotřebuje například průměrný obyvatel španělských měst. Obrovskými „odběrateli“ vody jsou hotelové bazény, ale i golfové resorty, které v poslední době zažívají velký vzestup.

Odborníci proto apelují na turisty, aby se chovali k životnímu prostředí ohleduplněji a šetřili ho například tím, že se na dovolené místo pronajatým autem budou přepravovat na kole nebo hromadnou dopravou. Důležitá je i konzumace lokálních potravin.

Samozřejmostí by měla být režimová opatření, která se přirozeně neomezují pouze na pobyt mimo domov – krátké sprchování a šetření vodou vůbec, opětovné používání ručníků a osušek či nepoužívání plastového nádobí. Na výběr už je také celá řada hotelů, které si zakládají na tom, že se chovají k životnímu prostředí ohleduplně.

(zdroj: *Cestování iDNES.cz*, 31. května 2018)

Turismus a životní prostředí

Pracovní list 3

Přečtěte si text. Během čtení si do něj dělejte značky podle následujícího klíče:

- √ informace pro mě známá, to vím (fajfka)
- + nová informace, to jsem nevěděl/a
- je v rozporu s tím, co jsem si myslel/a
- ? nerozumím, chci se zeptat

Až budete mít text přečtený, přepište si do následující tabulky ty z označených informací, které považujete za **nejdůležitější**. Od každé značky vyberte maximálně tři. Informace napište celé (nepoužívejte hesla), formulujte je vlastními slovy.

√	+	–	?

Turismus a životní prostředí

Tabulka sebehodnocení

	Při řešení jsem ještě potřeboval/a pomoci. Při práci ve skupině zatím spoléhám více na ostatní.	Z větší části jsem to zvládl/a správně, při řešení jsem občas potřeboval/a pomoci. Do práce ve skupině jsem se snažil/a aktivně zapojit.	Zvládl/a jsem to bez výrazné chyby. Do práce ve skupině jsem se aktivně zapojil/a.
			
Umím se soustředit po celou dobu práce.			
Dokážu roztrždit myšlenky textu a propojit je s vlastními znalostmi a zkušenostmi.			
Dokážu vybrat hlavní informace z textu a formulovat je vlastními slovy.			

Jak mě to bavilo?

